

НЕДЕЉА XXV

НА ЛИТУРГИЈИ

ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО ЛУКИ

Гл. 10, ст. 25 – 37. Зач. 53.

време оно, неки учитељ Закона приступи Исусу кушајући га и упита: Учитељу, шта да чиним па да наследим живот вечни? А он му рече: Шта је написано у Закону? Како читаш? А он, одговарајући, рече: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свом снагом својом, и свом мишљу својом; и ближњега својега као самога себе. И рече му: Право си одговорио; то чини и – живећеш. А он, желећи да оправда себе, рече Исусу: А ко је мој ближњи?

А Исус, одговарајући, рече: Неки човек силажаше из Јерусалима у Јерихон, и паде међу разбојнике, и ови га свукоше и зададоше му ране, па одоше а њега

полумртва оставише. Случајно пак силажаше оним путем неки свештеник и виде га и прође. Тако и левит кад је био на оном месту, приступи, погледа га и прође. А неки Самарјанин, пролазећи, дође до њега, па кад га виде сажали се; и приступивши зави му ране и зали уљем и вином; и посадивши га на своје живинче доведе га у гостионицу, и постара се око њега. А сутрадан, полазећи, извади два сребрника те даде гостионичару и рече му. Побрини се о њему, и ако што потрошиш више, ја ћу ти платити кад се вратим.

Шта мислиш: који је од оне тројице био ближњи ономе што беше запао међу разбојнике? А он одговори: Онај који му се смиловао. А Исус му рече: Иди, и ти чини тако.

НЕДЕЉА ДВАДЕСЕТ ПЕТА

Јеванђеље

о

милостивом Самарјанину

Лука 10, 25-37. Зац. 53.

Господ Исус Христос дошао је да промени мере и судове људске. Људи су мерили природу саму собом. И мера је била погрешна. Људи су мерили душу телом. И величина душе спустила се у милиметре. Људи су мерили Бога човеком. И Бог је изгледао зависан од човека. Људи су мерили врлину брзином успеха. И врлина је постала и јевтина и тиранска. Људи су се хвалили својим напретком мерећи себе са животињама, које увек тапкају по истом путу и на истом месту. Ову хвалидбу небо је презрело, а животиње је нису ни приметиле.

Па су људи још мерили сродство и блискост човека према човеку или по крви, или по мислима, или по раздаљини домова и села у којима су живели на земљи, или по говорима, или по стотине других ознака. Но све ове мере сродства

и блискости нису могле људе ни сродити ни зближити.

Све су мере људске биле погрешне и сви судови лажни. И Христос је дошао да спасе људе од незнања и лажи, и да промени мерила и судове људске. И променио их је. Они, који су усвојили Његове мере и судове, спасли су се истином и правдом; а они, који су остали при старим мерама и судовима, и до овога дана тумарају по мраку и тргују са плесивим заблудама.

Не мери се природа сама собом, јер је она дата на послугу човеку, те јој је човек мера.

Не мери се душа телом, јер је тело дато души на послугу. Зато је душа мера тела.

Не мери се Бог човеком, као што се лончар не мери лонцем. Нема мере за Бога, јер Бог је мера свему и Судија свима.

Не мери се врлина брзим успехом. Јер точак који се брзо дигне из блата, брзо се опет окрене у блато. Него се врлина мери законом Божјим.

Не мери се човечји напредак животињским ненапретком, него скраћењем раздаљине између човека од Бога.

А права мера сродства, која људе – људе и народе – истински срођава и зближава није толико крв колико милосрђе. Беда једног човека и милосрђе другог срођава и зближава два човека

више него крв рођене браће. Јер свака крвна веза јесте привремена, и има неког значаја само у овом временом животу служећи као слика трајне и вечне везе сродства духовнога. А духовни близанци, који се роде при сусрету беде и милосрђа, остају само браћа за вечност. Крвној браћи, рођеној по крви, Бог је само Створитељ; а духовној браћи, рођеној од милосрђа, Бог је Отац.

Ову нову меру сродства и блискости међу људима предлаже Господ Исус човечанству јеванђелском причом о милостивом Самарјанину предлаже, велимо, а не намеће, јер спасење није наметање, него милостиво предлагање од стране Господа и добровољно усвајање од стране човека. — Благо оном ко добровољно усвоји ову нову меру, јер ће имати много браће и сродника у бесмртном царству Христовом! А прича гласи овако:

У време оно, где, законик неки приступи к Исусу и кушајући га рече: шта ћу чинити да наследим живот вечни? Упропашћујући свој живот кушањем он тражи тобож да наследи живот вечни! Уствари овај кушач није ни мислио на свој живот него на Христов; то јест, њему није стало било до тога како свој живот да сачува него како Христов да угрози. Он је желео да нађе кривицу код Христа, смртоносну кривицу

против закона Мојсејева, да би Га могао оптужити, те тако Њега погубити а себе, као вешта законика и адвоката, прославити међу себи сличнима. Но зашто он пита о животу вечном, кад је мало шта о том могао дознати из дотадашњег закона? Није ли ово једина награда што закон обећава онима који га испуњавају: *да дуго поживиш на земљи* (11 Мојс. 20, 12; Еф. 6, 2 – 3)? Истина, пророци говоре о вечном царству Месије, а особито пророк Данило говори о вечном царству светитеља, но Јевреји у време Христово схватали су вечност само као дуговременост на земљи. Отуда је највероватније, да је овај законик морао или сам лично чути или преко другог сазнати, да Господ Исус јавља вечни живот и то различит од јеврејског поимања вечности. Ненависник Бога и рода човечјег, који је без успеха лично кушао Господа у пустињи, продужује сада да Га куша кроз собом заслепљене људе. Јер да ђаво није био заслепио законике, не би ли најприродније било, да ови као тумачи и познаваоци закона и пророка први распознаду Христа Господа, и први Му се поклоне, и пођу пред Њим као Његови весници, да објављују народу блавест о дошавшем Цару и Месији?

А он (Исус) му рече: шта је написано у закону? Како читаш? А он одговарајући ре-

че: Љуби Господа Бога свога свим срцем својим, и свом душом својом, и свом снагом својом, и свом мисли својом, и ближњега свога као самога себе. Господ зна шта је у срцу законика; па проничући његову злобу неће да му одговори на питање него га Он слушава закон – шта је написано у закону? како читаш? То су два питања; прво: знаш ли шта је у погледу тога написано? и друго: како ти то написано читаш и разумеш? Како је написано, то су могли знати сви законници; но како треба духом разумети то што је написано, нико од њих у то време није знао. И не само у то време него још изодавна. Још Мојсеј пред смрт своју укорава Јевреје због слепоће духовне говорећи: *али вам не даде Господ срца да разумете, ни очију да видите, ни ушију да чујете до овога дана* (V Мојс. 29, 4). Чудновато изгледа одкуд овај законик јеврејски да истакне баш ове две заповести Божје као најспасоносније, чудновато из два разлога: прво што те две заповести у Мојсејевом закону нису истакнуте на прво место са осталим главним заповестима; шта више, нису стављене ни једна поред друге овако како их законик наводи, него чак једна од њих је написана у једној књизи Мојсејевој, а друга у другој (III Мојс. 19, 18; V Мојс. 6, 5); и друго, чудновато је то и зато што су Јевреји колико толико старали

се да испуне друге заповести Божје, али заповести о љубави никад. Они се никад нису могли уздићи до љубави к Богу но само до страха од Бога. Што је законик ипак сабрао ове две заповести једну уз другу и њих истакао као најспасоносније, то се може објаснити само тиме, што је он морао дознати, да Господ Исус ове заповести о љубави ставља на врх лествица свих заповести и свих добродетељи.

Шта, дакле, одговори Господ законнику? Рече **му пак: то чини и бићеш жив.** Видите како Господ не захтева од слабих да понесу највећи терет, него поступно према њиховој моћи? Познавајући тврдо и необрезано срце закониково Он му не говори: веруј у мене као Сина Божјега, и иди продај све што имаш и раздај сиромасима, и узми крст свој, па хајде за Мном, не обзирући се назад! Не; него му препоручује само да испуни оно што је сам сазнао и изрекао као главно у закону. Доста је за њега и то. Јер ако буде у истини љубио Бога и ближњега, њему ће се кроз ту љубав брзо окрити и истина о Христу Господу. Кад је богати младић, другом приликом, поставио Господу овако исто питање, само без кушања: *шта да чиним и наследим живош вечни?* Господ му није ни споменуо позитивне заповести о љубави него више негативне заповести: *не прелјуби, не убиј,*

не укради, не сведочи лажно, поштуј оца и матер. Тек кад је младић рекао да је испунио ове заповести, Господ му задаје тежи задатак: *продај све што имаш и раздај сиромасима* (Лк. 18, 18). Научите се из овога превеликој мудрости Господа као божанског Учитеља. Он наређује свакоме да испуни ону заповест Божју коју зна; па кад њу испуни и сазна другу, наређује му да испуни и ту другу, па онда и трећу, и четврту, и тако даље. Он не наваљује тешка бремена на слаба леђа, него према јачини леђа и бреме. То је исто време и страшни укор свима онима између нас, који желе све више и више да познају вољу Божју, а међутим не старају се да испуне оно, што су већ познали. Нико се неће спасти самим познањем воље Божје него испуњењем. Напротив, они који буду много познали а мало испунили биће страшније осуђени, него они који буду знали и мало испунили. Зато Господ и рече законнику: *то чини и бићеш жив.* То јест: видим да познајеш те велике заповести о љубави, но видим у исто време да их не испуњаваш; зато не вреди ништа да те још учим све док то научено не испуниш. Укор од ових речи Спаситељевих морао је законик осетити, кад покуша да се правда: ***а он хтеде да се оправда, па рече Исусу: а ко је ближњи мој?*** Ово питање показује његово жалосно оправда-

ње, наиме: он не зна још ко је ближњи његов; из чега је јасно да није ни испунио заповест о љубави према ближњем. И тако, место да ухвати Христа у речи, он се сам налази ухваћен, и принуђен, да се правда. Спремајући замку Господу, он се сам заплео у њу. Тако су Јевреји увек пролазили кад год су кушали Христа. Кушајући Господа они су Га тиме све више прослављали а себе упропашћивали, и одлазили од Њега посрамљени као и онај отац лажи – Сатана у пустињи. Чиме је овај законик прославио Христа кушајући Га? Тиме што Му је дао повода да исприча причу о милостивом Самарјанину и исказе божанствено учење о томе, ко је наш ближњи, спасоносно учење за сва покољења људска до краја времена. *Ко је ближњи мој?*

А Исус одговарајући рече: човек неки силажаше из Јерусалима у Јерихон, па га ухватише разбојници који га свукоше и изранише, па ошидоше, оставивши га полумртва. А случајно силажаше истим путем свештеник неки, и видевши га мимоиђе. А тако и Левит кад је био на оном месту, приступи и видевши га мимоиђе. Ко је тај човек који силажаше из Јерусалима у Јерихон? То је Адам и сав род људски што је произашао од Адама. Јерусалим означава небеско обиталиште првостепеног човека у рајс-

кој моћи и красоти, у близини Бога и светих ангела Божјих; Јерихон – земну долину плача и смрти. Разбојници су зли дуси, безбројне слуге Сатане, који је и навео Адама на грех непослушности према Богу. Као највећи пакосници рода људског зли дуси нападају на људе, свлаче са њихове душе божанску одежду страха, вере и благочешћа; рањавају душу гресима и пороцима, и онда се привремено удаљују, док душа крај друма живота у очајању лежи не могући да крене ни напред ни назад. Свештеник и Левит означавају Стари завет, и то: свештеник означава Мојсејев закон а Левит пророке. Избијеном и рањавом човечанству Бог је послао два лекара са извесним лековима, једно је био закон а друго пророци. Но ни један ни други лекар нису се усудили лечити главне и најдубље ране болесника, нанете му самим ђаволима, него су се заустављали само пред мањим мукама, нанетим човеку од човека. Зато се и каже, да и један и други видевши овога тешко рањеног болесника мимоиђоше. Мојсејев закон само је видео човечанство као тешког болесника, но *видевши мимоиђе*. Пророци су не само видели него су и приступили болеснику, па тек онда мимоишли. Петокњижје Мојсејево је описало болест човечанства и утврдило је, да тој болести на земљи нема лека, него да је

прави лек у Бога на небесима. Пророци су пришли ближе полуживој и издишућој души човечанства, такође утврдили још погоршану болест и утешили болесника рекавши му: ми немамо лека, но ево, иде за нама Месија, небески Лекар. И они су мимоишли. Тада је наишао и прави Лекар.

А Самарјанин некакав ходећи дође код њега, и видевши га сажали се. И приступивши зави му ране, и зали уљем и вином, и посади га на свога скота и доведе у гостионицу, и потруди се око њега. И сутрадан полазећи извади два сребрника те даде крчмару, и ре-

че му: подвори га, и што више потрошиш ја ћу ти платити кад се вратим. Ко је овај Самарјанин? То је сам Господ Исус Христос. Зашто Себе назива Господ Самарјанином? Зато што су Јевреји Јерусалимски презирали Самарјане као нечисте идолопоклонице. И нису се мешали нити су општили једни с другима. Зато је и рекла жена Самарјанка Господу на бунару Јаковљевом: *како ти, Јеврејин будући, можеш искати од мене жене Самарјанке да тијеш* (Јов. 4, 9)? Тако су, дакле, Самарјани сматрали Христа Јеврејином, док су Га пак Јевреји називали Самарјанином: *Ти си Самарјанин, и ђаво је у теби* (Јов.8, 48)! Говорећи ову причу јеврејском законику Господ сам Себе представља под видом Самарјанина, из бескрајне смирености, да би тако и нас научио, да и под најпрезренијим именом и звањем ми можемо учинити велико добро, и понекад чак веће него људи са великим и славним именом и звањем. Још назива Господ Себе Самарјанином из љубави према грешницима. Самарјанин је значило исто што и грешник. И кад су Га Јевреји назвали Самарјанином Господ се није бранио од тога. Он је улазио под кров грешника, и са овима јео и пио; па чак се и изјаснио отворено, да је због грешника и дошао у овај свет – због грешника а не због праведника. Но зар је могло бити и једног

јединог праведника у Његовом присуству? Нису ли сви људи били поклопљени грехом као тамним облаком? И нису ли душе свију биле изубијане и нагрђене од злих духова? Још назива Господ Себе Самарјанином, да нас тиме поучи, да не очекујемо Божју силу да се покаже само кроз велике и славне овога света, него да с поштовањем и пажњом послушамо шта мисле и говоре људи мали и презрени од овога света. Јер Бог се често служи трском да разбије гвоздене зидове, и рибарима да посрами царева, и оним што је најниже да посрами оно што је најважније у очима људи. Као што и говори апостол Павле: *што је лудо пред светом оно избра Бог да посрами премудре; и што је слабо пред светом оно избра Бог да посрами јако* (I Кор. 1, 27). Назвавши Себе Самарјанином Господ тиме даје знати, да узалуд свет чека спасење од моћне римске царевине и од ћесара Тиверија, – спасење свету Бог је устројио у најпрезренијем народу у римској царевини, у јеврејском, и међу најпрезренијим од Јевреја, галилејским рибарима, који су презрени били од надутих књижевника као идолопоклонички Самарјани. Дух је Божји слободан, *Дух дише где хоће* (Јов. 3, 8) и не обзира се на људске рангове ни оцене. Оно што је код људи високо, ништавно је пред Богом, и оно

што је ништавно пред људима, високо је пред Богом.

Господ дође над човечји род – дође над њега. Болестан и очајан лежао је човечји род, а Лекар дође над њега. Сви су људи грешни, и сви леже прострти по земљи, припијени за земљу, само безгрешни Господ, чисти и здрави Лекар, стоји усправно. *К својима дође*, каже се на другом месту (Јов. 1, 11), да означи да је Он дошао обучен у тело као и сви други људи, не разликујући се споља од бесмртних болесника и грешника. А овде се каже; *дође над њега*, да означи разлику Његову, у снази, у здрављу, у бесмртности и безгрешности, од смртних болесника и грешника.,

Он виде рањеника, као што га и свештеник виде; и Он приступи рањенику, као што му и Левит приступи; но Он учини нешто више, много више, него свештеник и Левит. Он се сажали, зави му ране, зали их уљем и вином, посади га на свога скота, доведе у гостионицу, потруди се око њега, плати гостионичару за даљи труд око њега, и обећа и даље бринути о рањенику и трошити се око његова лечења. И тако, док свештеник задржа се само на једном голом виђењу рањеника; и док се Левит задржа на виђењу и приступању ка рањенику, дотле Месија, небески Лекар, учини десет ствари за њега – де-

сет (број који означава пуноћу бројева), да се тиме покаже пуноћа бриге, старања и љубави Господа и Спаса нашега око спасења нашега. Он га не преви само и не остави крај друма, јер то не би била потпуна помоћ; нити га само донесе у гостионицу и оде, јер би гостионичар рекао да он нема чиме неговати болесника, те да га мора избацити напоље; зато му Он плати унапред његов труд и трошак. На овоме би се задржао и најмилосрднији човек. Али Господ иде још даље. Он обећава и надаље бринути о болеснику и вратити се да га обиђе, и доплатити гостионичару што буде још требало. Ово је пуноћа милосрђа! Па још кад се зна, да ово не чини брат него Самарјанин Јеврејину, непријатељ непријатељу, онда се мора рећи: ово је надземаљско, небеско, божанско милосрђе. Ето то је слика Христовог милосрђа према човечјем роду.

Но шта означава превијање рана? Шта уље и вино? Шта скот? Шта два сребреника, гостионица, гостионичар, и повратак Самарјанина? Превијање рана означава непосредан додир Христа са болесним родом људским. Својим пречистим устима Он је говорио људима у уши, Својим пречистим рукама Он се дотицао слепих очију, глувих ушију, губавих тела, мртвих лешева. Мелемом се привијају ране. Сам Господ

је тај небески мелем за грешно човечанство. Он је самога Себе привио на ране човечанства. Уље и вино означавају милост и истину. Добри Лекар прво је помиловао болесника, па онда му дао лек. Но и милост је лек, и наука је лек. *Радујте се*, говори Господар прво, па онда учи, опомиње, прети. *Не бој се*, говори Господ кнезу Јаиру, па онда васкрсава његову кћер. *Не плачи*, говори Господ Наинској удовици, па онда диже из мртвих њенога сина. Господ је прво показао милост па онда принео жртву. Његов долазак у свет у телу човечјем, у телу скотском, највећа је милост од свих дела милосрђа; а Његова жртва на Крсту највећа је од свих жртава од почетка до краја света. *Милост и правду певам*, говори пророк Давид (Пс.101.1). Милост је блага као уље; правда је добра но нешто и опора за грешне као вино за болесне. Као што уље блажи рану тела, тако милост Господња блажи намучену и огорчену душу људску; и као што вино горчи но загрева утробу, тако истина и правда Божја горчи грешној души, но кад се дубоко спусти у њу, загрева је и снажи је.

Скот означава тело људско, које је и сам Господ на Себе узео, да би био ближи и разумљивији. Као што добар пастир кад нађе изгубљену овцу меће ову на своје раме и радосно је носи тору

своме, тако је и Господ узео на себе залутале да и они буду тамо где је Он. У овоме свету уистини људи живе међу демонима као овце међу вуковима. Господ је Пастир добри, који је дошао да потражи Своје овце и да их својим телом заклони од вукова; и дошавши сажали Му се над људима *јер бејашу као овце без пастира* (Мк. 6, 34). Тело људско слика се овде као скот, да се тиме покаже

бесловесност самога тела без словесне душе. Уистини, човек је по телу скот као и сваки други скот. У овакво скотско тело човек је обучен после Адамова греха. *И начини Господ Бог Адаму и жени његовој хаљину од коже, и обуче их у њих* (Пост. 3, 21). То је било онда када је Адам грехом непослушности показао се сасвим наг и када се сакрио од лица Божја. По својој бескрајној кротости и бескрајној љубави према рањеном и полумртвом човечанству живи и Бесмртни Господ и сам се обукао у ову ужасну, кожну, и бесловесну хаљину, телесну. Да би као Бог био доступнији људима, да би као Лекар био приступачнији; да би као Пастир био познатији овцама.

Гостионица означава свету, саборну и апостолску цркву, а **гостионичар** апостоле и њихове наследнике, пастире и учитеље Цркве. Црква је основана још за земнога живота Христовога, јер се каже, да Самарјанин донесе рањеника у гостионицу *и потруди се око њега*. Господ је Оснивач Цркве и први трудбеник у Цркви Својој. Док се Он лично трудио око рањеника, не спомиње се гостионичар. Тек сутрадан, пошто је његово земно време истекло, Он се обраћа гостионичару и предаје болесника његовој нези.

Два сребрника означавају, по неким тумачима, два завета Божја људима: Стари завет и

Нови завет. То је Свето писмо, Свето Откривење милости и истине Божје. Нико се не може спасити од греха, од рана нанесених души његовој, док колико толико не позна милост и истину Божју, откривену у Светом писму. Као што човек само при великој светлости јаркога сунца види све путеве пред собом и бира којим треба да упутити ноге своје, тако исто једино при великој светлости Светога писма човек гледа и види пред собом све путеве добра и зла, и разликује једне од других. **Но ова два сребрника означавају и две природе у Господу Исусу, божанску и човечанску.** Обе ове природе Господ је донео собом у овај свет и ставио их на службу роду човечјем. Нико се не може спасти од тешких рана греха, ко не призна ове две природе у Господу Исусу. Јер ране греха лече се милошћу и истином; један лек без другог није лек. Господ није могао показати савршену милост према људима, да се није родио у телу као човек; нити је Он као човек могао открити савршену истину, да није био Бог. – **Још два сребрника означавају тело и крв Христову,** којима се у цркву донети грешници лече и хране. Рањенику треба и завој, и помазање, и храна. То је савршено лечење. Треба и – храна, и то добра храна. И као што добра храна, коју лекари препоручују болеснику зави-

јеном и помазаном у постељи, мења, снажи и чисти крв, т. ј. оно што чини основ у органском животу човековом, тако и ова божанска храна, тело и крв Христова, из основа мења, снажи и чисти душу човекову. Целокупно телесно лечење болесника јесте само слика лечења духовнога. И као што, дакле, при телесном лечењу мало помаже све, ако се болесник не храни, тако и при духовном лечењу мало помаже све, ако се обраћени грешници не хране добром духовном храном, т.ј. телом и крвљу Христовом. А тело и крв Христова у основу опет значе милост и истину.

Кад се вратим – ове речи означавају други долазак Христов. Када Он поново дође као Судија, не у пониженој скотској одежди него обучен у бесмртни сјај и славу, тада ће Га гостионичари, пастири и учитељи Цркве Његове, познати као негдашњег Самарјанина који је предао њима на старање болне душе грешника. Но Он неће више бити милостиви Самарјанин, него праведни Судија, који ће свакоме дати по правди. Наравно, кад би Господ судио по чистој небеској правди, мало би се ко спасао огња вечнога. Но Он познаје немоћ нашу и болест нашу, и судиће сваком са многим обзирима тако да ће чак и једну чашу студене воде, пружену једноме у Његово име, рачунати у заслугу (Мат. 10, 42).

Ипак не треба се сувише заваравати и предавати се небрижности. Овде је реч о пастирима црквеним, о вођама духовним. Њима је дато више и власти и благодати, па ће се од њих више и тражити. Они су со земљи; ако со обљутали, баца се, и ногама се газе (Мат. 5, 13). Још је Господ рекао, да ће *многи први бити последњи, а последњи први* (Мат. 19, 30). А свештеници су први у духовној гостионици Христовој. Они су позвани да устају око болесника, да им ране надгледају и лече, и да их хране животном храном Христовом за часном трпезом Јагњета Божјег. Тешко њима, ако то не чине. Могу они бити први у овом краткорочном животу, но у вечном животу они неће имати удела. Још је Господ рекао: *тешко човеку кроз кога долази саблазан* (Мат. 18, 7). А ни од једног човека у свету не може доћи толика саблазан као од небрижног свештеника. Његов мали грех саблажњава више него велики грех других људи. Благо пак духовним пастирима, који верно испуњавају завет одсутнога милостивог Самарјанина, рукујући честито и разумно са Његова два сребреника. Доћи ће дан и час кад ће Господ свакоме од њих посебице рећи: *слуго добри и верни, – уђи у радост господара свога* (Мат. 25, 21)!

Испривавши ову многосадржајну и многозначајну причу Господ упита законика: *шта*

мислиш дакле, који је од ове тројице био ближњи ономе што је био пао међу разбојнике? А он рече: онај који се смиловао на њега. А Исус му рече: иди и ти чини тако.

Премда законик ни издалека није схватио сву дубину и ширину ове приче Христове, он је морао признати истинитост њену у онолико у колико ју је он схватио, наравно само по њеном спољашњем сликовном смислу. Он није могао непризнати, да је милостиви Самарјанин био истински и једини ближњи изубијаном и израђављеном човеку украј пута. Он није могао рећи: свештеник је био његов ближњи, пошто је и свештеник као и он био Јеврејин. Нити је могао рећи: Левит је био његов ближњи пошто су обојица били од исте расе, од истог народа и од истога језика. Јер, то би се сувише противило чак и његовој несавесној савести. Бескорисно је сродство по имену, и по раси, и по народности, и по језику тамо где је потребна милост, и само милост. Милосрђе је нови темељ сродства које установљава Христос међу људима. То није увидео законик; но оно што је његов ум увидео у овом једном даном случају, он је морао признати. *Иди, и ти чини тако*, вели му Господ. То јест: ако желиш да наследиш живот вечни, онда тако мораш читати заповест Божју о љубави, а не

онако како је читате ви, законици и књижевници. Јер ви гледате у ту заповест као у златно теле, и обожавате је као идола, а не знате њен божански и спасоносни смисао. Ви сматрате ближњим само Јеврејина, јер цените по имену, и по крви, и по језику; чак не ни свакога Јеврејина него само онога сматрате својим ближњим, ко је припадник ваше партије, било законичке, или фарисејске, или седучејске; па чак не ни свакога партизана свога него само онога од кога имате користи, чести и похвале. И тако, ви сте заповест Божју о љубави протумачили као користољубље, и зато је та божанска заповест постала за вас право златно теле као оно под Хоривом коме су се клањала праоци ваши. Ви се, наиме, клањате тој заповести, но нити је разумете нити испуњавате. Вероватно да је законик могао схватити причу Христову у овом смислу, и да је морао отићи застиђен. Он који је дошао да застиди! а колико би се тек морао он застидети, да је могао схватити да се ова прича још и лично на њега односи! Гле, и он је један такав путник из небеског Јерусалима за прљави Јерихон земаљски, путник кога су ђаволи обнажили од благодати Божје, изубијали, израњавили и оставили украј друма. Мојсејев закон и Пророци пролазе мимо њега и не могу да му помогну. И ево, сада када му

Господ прича ову причу, милостиви Самарјанин већ се наднео над његову болесну душу, завија је и помазује уљем и вином. И он је то сам осетио, иначе не би признао истинитост Христове поуке. Да ли се он дао потом однети у гостионицу – тј. у цркву – и сасвим излечити, то Бог Свезнајући зна. Јеванђеље даље о том не говори.

И тако, обилазним путем Христос је довео овога законика да и несвесно у души призна Њега, Христа, као свога најближега и најсроднијега. Довео га је Господ на то, да и несвесно призна да речи: *љуби свога ближњег као себе самога* значе: љуби Господа Исуса Христа као себе самога. Нама пак остаје, да свесно и разумно то признамо и исповедимо. Наш најближи ближњи је Господ Исус, а кроз Њега ближњи су нам и сви остали људи који су у беди, и којима ми својим милосрђем у име Господа можемо помоћи. Над свакога од нас наднео се Господ Исус, и за свакога од нас Он је оставио она два сребрника да се лечимо док Он не дође. Док Он не дође у срца наша, тако да Га више не гледамо наднета над нама, него да Га гледамо усељена и уживљена у срцима нашим! Тада ћемо тек бити здрави, јер тада ће извор здравља бити у срцима нашим.

Но погледајте, како овом причом Господ спаја обе заповести о љубави у једну једину! Љу-

бећи Њега као свога ближњега ми љубимо тиме и Бога и човека, и тако испуњавамо у један мах обе заповести о љубави. До доласка Господа Исуса у свет ове две заповести биле су подвојене. Но с Његовим доласком оне су се слиле у једно. У самој ствари савршена љубав не може ни бити подвојена нити односити се на два предмета. У Старом Завету оне су биле подвојене, јер Стари Завет је припремна школа за велику школу љубави. У припремној школи рапчлањене су ствари, које су органски спојене. Кад се тај уједињени и ваплоћени Организам љубави појавио у Господу Исусу, намах је та рапчлањеност и подвојеност постала као да је нема. Исус Христос је оваплоћена љубав и према Богу и према човеку. Од ове љубави нема веће у свима световима, ни временим ни вечним. И тако је донето у свет ново, сасвим ново начело љубави, нова и једина заповест о љубави, која се може и овако исказати: љуби Господа Исуса Христа Сина Божјег свим срцем својим, свом душом својом и свом снагом својом и свом мишљу својом; љуби Га као себе самог. Кроз ту ћеш љубав, једину и неразделну, љубити и Бога и људе. Напусти лажну наду, о, смртни човече, да ћеш икад моћи љубити Бога без и мимо Христа. И не заноси се лажју, да ћеш икад моћи љубити људе без и мимо Христа. Он

је сишао с неба и наднео се над тобом, рањеним и болесним. Погледај у лице Његово и познај свој праобраз! Погледај главног и најближег Сродника свог! Само кроз Њега можеш постати истински сродник Богу и милостиви сродник људима. И кад познаш своје сродство с Њим, свако друго сродство земаљско изгледаће ти као сенка и слика правог и бесмртног сродства. Тад ћеш и ти ићи и чинити као Он; то јест сматраћеш бедне, и жалосне, и голе, и рањене, и изубијане, и бачене украј друма као своје најближе сроднике, ближе од других сродника. И тад ћеш надносити, не толико своје колико Ње-гово лице над њих; Његовим завојем завијаћеш им ране, а Његовим уљем и вином помазиваћеш их.

И тако, и ова прича, од које је кушач законик нешто мало схватио и користио се, обухвата собом и тумачи сву историју људску од почетка до краја, и сву историју нашега спасења од почетка до краја. Њом нас Господ учи, да само кроз Ње-

га ми можемо постати сродници Божји и сродници људи. Само кроз то сродство с Христом добијају сва друга сродства наша благородство и достојанство. Њом нас Он позива на многозаслужену љубав према Себи, на љубав која нам истом светлошћу осветљава и Бога и људе, па чак и наше непријатеље. Јер и љубав према непријатељима могућа је само из једног и истог огњишта љубави, Господа Исуса Христа, Богочовека и Спаса нашег. Њему нека је слава и хвала, заједно са Оцем и Духом Светим – Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност. *Амин.*